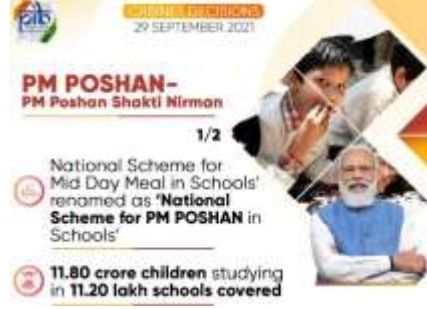

दैनिक चालू घडामोडी 01-10-2021

पंतप्रधान पोषण योजना

- सरकारी आणि सरकारी अनुदानित शाळांमध्ये एक गरम शिजवलेले जेवण देण्यासाठी पंतप्रधान पोषण शक्ती निर्माण किंवा पीएम पोषण योजना मंजूर केली आहे.
- हे पाच वर्षांच्या सुरुवातीच्या कालावधीसाठी (2021-22 ते 2025-26) सुरू करण्यात आले आहे.
- या योजनेचे पूर्वीचे नाव शाळांमधील मध्यान्ह भोजनासाठी राष्ट्रीय योजना (मध्यान्ह भोजन योजना) असे होते.
- ही एक केंद्र-पुरस्कृत योजना आहे जी शासकीय, सरकारी अनुदानित शाळांच्या इयत्ता I-VIII मध्ये शिकणाऱ्या सर्व शाळकरी मुलांना समाविष्ट करते.
- या योजनेत देशभरातील 11.20 लाख शाळांमध्ये शिकणाऱ्या सुमारे 11.80 कोटी मुलांना समाविष्ट करण्यात आले आहे.
- प्राथमिक वर्गातील सर्व 11.80 कोटी मुलांव्यतिरिक्त पूर्व-प्राथमिक किंवा बालवाटिकामध्ये शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ही योजना विस्तारित करण्याचा प्रस्ताव आहे.
- तिथीभोजनाच्या संकल्पनेला मोठ्या प्रमाणात प्रोत्साहन दिले जाईल.
- तिथीभोजन हा एक सामुदायिक सहभाग कार्यक्रम आहे ज्यात लोक विशेष प्रसंगी/सणांमध्ये मुलांना विशेष अन्न पुरवतात.
- शाळांमध्ये शालेय पोषण बागांच्या विकासास सरकार प्रोत्साहन देत आहे जेणेकरून मुलांना निसर्गाचा आणि बागकामाचा प्रत्यक्ष अनुभव मिळेल.

Source: Indian Express

स्वच्छ सर्वेक्षण 2022

- गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार मंत्री हरदीप सिंह पुरी (MoHUA) यांनी स्वच्छ सर्वेक्षण 2022 ला सुरुवात केली.
- स्वच्छ भारत मिशन-अर्बन (SBM-U) द्वारा आयोजित स्वच्छ सर्वेक्षण (SS) ची ही सलग 7 वी आवृत्ती आहे.
- 'पीपल फर्स्ट' च्या थीमसह पुढे चालू ठेवून, एसबीएम-यू 'जन भागीदारी' च्या व्यापक थीम अंतर्गत नागरिक-केंद्रित उपक्रमांची मालिका आयोजित करेल.
- सर्वेक्षण ज्येष्ठ नागरिक आणि तरुण प्रौढांच्या आवाजाला समानतेने प्राधान्य देईल आणि शहरी भारताची स्वच्छता राखण्यासाठी त्यांच्या सहभागाला बळ देईल.
- MoHUA द्वारे 2016 मध्ये 73 शहरांमध्ये स्वच्छता मापदंडांवर शहरांची रँकिंग करण्यासाठी सादर करण्यात आले, स्वच्छ सर्वेक्षण हे 4,000 पेक्षा जास्त शहरी स्थानिक संस्था (ULBs) कडून करणारे जगातील सर्वात मोठे शहरी स्वच्छता सर्वेक्षण बनले आहे.
- 15K च्या खाली आणि 15-25K च्या दरम्यान दोन लोकसंख्या श्रेणी सादर करून या वर्षीचे सर्वेक्षण लहान शहरांसाठी एक स्तरीय खेळण्याचे क्षेत्र तयार करण्यासाठी वचनबद्ध आहे.
- सर्वेक्षणाच्या पदचिन्हांचा आणखी विस्तार करण्यासाठी, प्रथमच जिल्हा क्रमवारी सुरू करण्यात आली आहे.
- मागील वर्षाच्या 40% च्या तुलनेत सॅम्पलिंगसाठी सर्वेक्षणाची व्याप्ती आता 100% वॉर्डमध्ये वाढवण्यात आली आहे.

Source: PIB

निधी 2.0

- भारत सरकारच्या पर्यटन मंत्रालयाने NIDHI 2.0 (हॉस्पिटॅलिटी इंडस्ट्रीचा राष्ट्रीय एकात्मिक डेटाबेस) आणि "इंडिया टुरिझम स्टॅटिस्टिक्स: ए इलॅन्स, 2021" लाँच केले.
- पर्यटन मंत्रालय, संयुक्त राष्ट्र पर्यावरण कार्यक्रम (यूएनईपी) आणि द रिस्पॉन्सिबल टुरिझम सोसायटी ऑफ इंडिया (आरटीएसओआय) यांच्यात परस्परांच्या पर्यटन क्षेत्रात 'टिकाऊपणाच्या उपक्रमांना' सक्रियपणे प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि समर्थन देण्यासाठी सामंजस्य करार करण्यात आला आहे.

NIDHI (हॉस्पिटॅलिटी इंडस्ट्रीचा राष्ट्रीय एकात्मिक डेटाबेस) बदल:

- पर्यटन क्षेत्राचे डिजीटलायझेशन सुलभ करण्यासाठी पर्यटन मंत्रालयाने NIDHI ची सुरुवात केली.
- NIDHI मध्ये नोंदणी केल्याने हॉस्पिटॅलिटी युनिटला विविध सेवा आणि लाभांचे इलेक्ट्रॉनिक वितरण सुनिश्चित होते.

Source: PIB

शांती स्वरूप भटनागर पारितोषिक 2021

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान 2021 साठी देशाचा सर्वोच्च विज्ञान पुरस्कार शांती स्वरूप भटनागर पारितोषिक मिळालेल्या 11 शास्त्रज्ञांची नावे कौन्सिल फॉर सायंटिफिक अँड इंडस्ट्रियल रिसर्च (CSIR) च्या 80 व्या स्थापना दिवसात जाहीर करण्यात आली.

11 शास्त्रज्ञांच्या पुरस्कारांची यादी:

जैविक विज्ञान:

- डॉ अमित सिंग
- डॉ अरुण कुमार शुक्ला

रासायनिक विज्ञान:

- डॉ कनिष्क बिस्वास
- डॉ टी गोविंदराजू

पृथ्वी, वातावरण, महासागर आणि ग्रह विज्ञान:

- डॉ बिनॉय कुमार सैकिया

अभियांत्रिकी विज्ञान:

- डॉ देबदीप मुखोपाध्याय

गणिती विज्ञान:

- डॉ अनिश घोष
- डॉ साकेत सौरभ

वैद्यकीय विज्ञान:

- डॉ.जीमन पन्नियम्माकाली
- डॉ रोहित श्रीवास्तव

भौतिक विज्ञान:

- डॉ कनक साहा

शांती स्वरूप भटनागर पुरस्काराबद्दल:

- कौन्सिल ऑफ सायंटिफिक अँड इंडस्ट्रियल रिसर्च (CSIR) द्वारे दरवर्षी दिला जाणारा हा विज्ञान पुरस्कार आहे.
- जीवशास्त्र, रसायनशास्त्र, पर्यावरण विज्ञान, अभियांत्रिकी, गणित, औषध आणि भौतिकशास्त्र या सात क्षेत्रातील उत्कृष्ट संशोधनासाठी 45 वर्षांखालील भारतीय शास्त्रज्ञांना हे बक्षीस दिले जाते.

Source: HT

भारतातील पहिले क्रीडा लवाद केंद्र

- केंद्रीय कायदा मंत्री किरेन रिजिजू यांनी गुजरातमधील देशातील पहिल्या "स्पोर्ट्स आर्बिट्रेशन सेंटर ऑफ इंडिया" (SACI) चे उद्घाटन केले.
- SACI क्रीडा क्षेत्रातील वाद जलद मागण्यासाठी स्वतंत्र संस्था म्हणून काम करेल.
- SACI ला अहमदाबाद स्थित SE TransStadia Pvt Ltd. द्वारे प्रोत्साहन दिले जाईल.
- कायदा आणि न्याय मंत्रालय SACI ला सर्व कायदेशीर आधार देईल.

Source: TOI

गुजरात विधानसभेच्या पहिल्या महिला सभापती

- भाजपच्या ज्येष्ठ आमदार निमाबेन आचार्य गुजरात विधानसभेच्या पहिल्या महिला सभापती झाल्या.
- 1960 मध्ये गुजरातच्या स्थापनेनंतर प्रथमच राज्य विधानसभेत महिला सभापती आहेत.
- व्यवसायाने स्त्रीरोगतज्ज्ञ, 74 वर्षीय आचार्य भुज-कच्छमधून पाचव्यांदा आमदार आहेत.

Source: Indiatoday

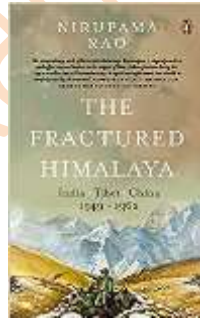
2021 यिदान पारितोषिक

- प्रथमचे सीईओ डॉ. रुक्मिणी बनर्जी (भारत-आधारित) आणि एरिक ए. हनुशेक (यूएस-आधारित), स्टॅनफोर्ड विद्यापीठातील प्राध्यापक यांना 2021 यिदान पारितोषिक देण्यात आले आहे.
- प्रथम शिक्षण फाउंडेशनच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ रुक्मिणी बॅनर्जी या वर्षी मुलांच्या शिकण्याच्या पातळीत सुधारणा करण्याच्या त्यांच्या कार्यासाठी शिक्षण विकासासाठी प्रतिष्ठित यदान पुरस्कार प्राप्त करणारी आहेत.
- प्राध्यापक एरिक ए. हनुशेक यांची शैक्षणिक संशोधनासाठी 2021 यिदान पारितोषिक प्राप्तकर्ता म्हणून निवड झाली.

Source: TOI

द फ्रॅक्चर्ड हिमालय: इंडिया तिबेट चीन 1949-62: पुस्तक

- निरुपमा राव यांनी "द फ्रॅक्चर्ड हिमालय: इंडिया तिबेट चायना 1949-62" नावाचे पुस्तक लिहिले आहे.
- हे पुस्तक भारत-चीन संबंधांची समज प्रदान करते.
- निरुपमा राव 1973 बॅचच्या भारतीय परराष्ट्र सेवा कॅडरच्या निवृत्त नागरी सेविका आहेत ज्यांनी 2009 ते 2011 पर्यंत भारताचे परराष्ट्र सचिव म्हणून काम केले, तसेच त्यांच्या कारकिर्दीत अमेरिका, चीन आणि श्रीलंका येथे भारताच्या राजदूत म्हणून काम केले.

Source: TOI